

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АВТОМОБІЛЬНИХ ВАНТАЖНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проаналізовано обсяги перевезень вантажів та динаміку вантажообігу різних видів транспорту за останніх п'ять років. Сформовано структуру перевезень різних видів вантажів автомобільним транспортом. Запропоновано ряд заходів на рівні державного регулювання для розвитку автомобільних вантажних перевезень.

Ключові слова: вантажні перевезення, обсяги перевезень вантажів, вантажообіг, рентабельність, конкуренція.

Abstract

The volumes of cargo transportation and the dynamics of cargo turnover of different types of transport for the last five years are analyzed. The structure of transportation of various types of cargoes by motor transport is formed. A number of measures at the level of state regulation for the development of road freight transport have been proposed.

Keywords: freight transportation, volumes of cargo transportation, freight turnover, profitability, competition.

Вступ

Транспорт належить до базової галузі національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою для забезпечення обороноздатності, захисту економічних інтересів держави, підвищення рівня життя населення, сталого розвитку країни. Потреби в галузі транспорту, в тому числі послуг з виконання автомобільних перевезень, суттєво змінюються. Ринок транспортних послуг має тенденцію розвитку при об'єктивному зниженні темпів росту. Високий рівень амортизації основних фондів транспорту і недостатні темпи їхнього оновлення є причиною зменшення кількості парку техніки, невідповідності технічному та технологічному рівню вимог до якості та безпеки наданих послуг. Транспортна галузь України потребує оновлення основних фондів, удосконалення технологій перевезень, підвищення якості транспортно-експедиційних послуг на основі вимог ЄС.

Основна частина

Відображенням транспортно-економічних зв'язків між країнами, регіонами, населеними пунктами, підприємствами являються вантажопотоки. Вони являють собою найважливіший об'єкт вивчення, прогнозування та управління в логістиці. Аналіз вантажопотоків нерозривно пов'язаний з аналізом товарних, транспортних та інформаційних потоків, стану і тенденцій ринку транспортних послуг. Знання характеристик вантажопотоків необхідно для вирішення основних завдань транспортного забезпечення логістики: планування розвитку та модернізації транспортної інфраструктури, вибору виду транспорту і технології транспортування, визначення параметрів транспортних засобів та їх необхідної кількості, маршрутизації перевезень, оцінки економічних характеристик транспортного процесу.

Структура перевезень за видами транспорту в Україні значно змінюється. В табл. 1 наведені обсяги перевезень вантажів різними видами транспорту України за період 2014-2019 років.

На рис. 1 наведена динаміка зміни обсягів перевезень вантажів усіма видами транспорту за період 2016-2020 років.

Таблиця 1 – Обсяги перевезень вантажів за період 2014 – 2019 років

Рік	Вид транспорту					
	Залізничний (тис. онн)	Морський (тис. тонн)	Річковий (тис. тонн)	Автомобільний (тис. тонн)	Авіаційний (тис. тонн)	Трубопровідний (тис. тонн)
2014	386276,5	2805,3	3144,8	1131312,7	78,6	99679,5
2015	349994,8	3291,6	3155,5	1020604,0	69,1	97231,5
2016	343433,5	3032,5	3641,8	1085663,4	74,3	106729,2
2017	339550,5	2253,1	3640,2	1121673,6	82,8	114810,4
2018	322342,1	1892,0	3698,0	1205530,8	99,1	109418,2
2019	312938,9	2120,3	3990,2	1147049,6	92,6	112656,4

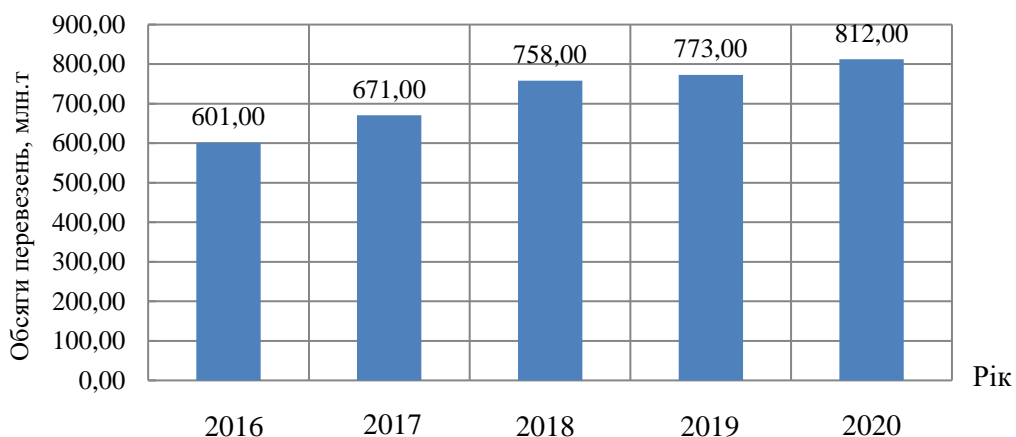

Рисунок 1 – Динаміка обсягів перевезень вантажів різними видами транспорту

Найбільша частка вантажних перевезень припадає на залізничний та автомобільний транспорт. За обсягами перевезень автомобільний транспорт посідає друге місце. На рис. 2 наведена структура вантажних перевезень різними видами транспорту в 2020 році.

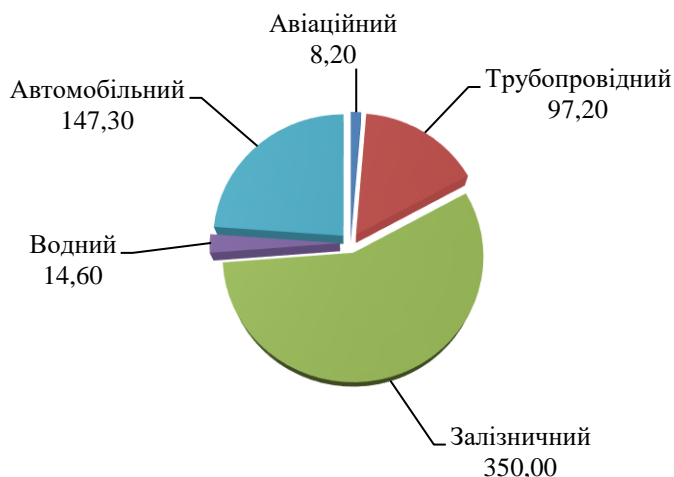

Рисунок 2 – Структура вантажних перевезень різними видами транспорту за 2020 рік, млн. тонн

На рис. 3 наведена динаміка вантажообігу різних видів транспорту за вказаний період. Автомобільні перевезення у міжнародному сполученні складають 5,3%, а внутрішні – 97,4% від загального обсягу перевезень. Частка міжнародних перевезень у загальній структурі повільно зростала у 2017 та 2018 роках, однак впала до показників 2016 у 2019 році. Найбільші обсяги перевезень автомобільним транспортом у 2020 році припадають на продукцію видобувної промисловості, на продукцію сільського господарства та харчову продукцію, напої та тютюнові вироби (рис. 4).

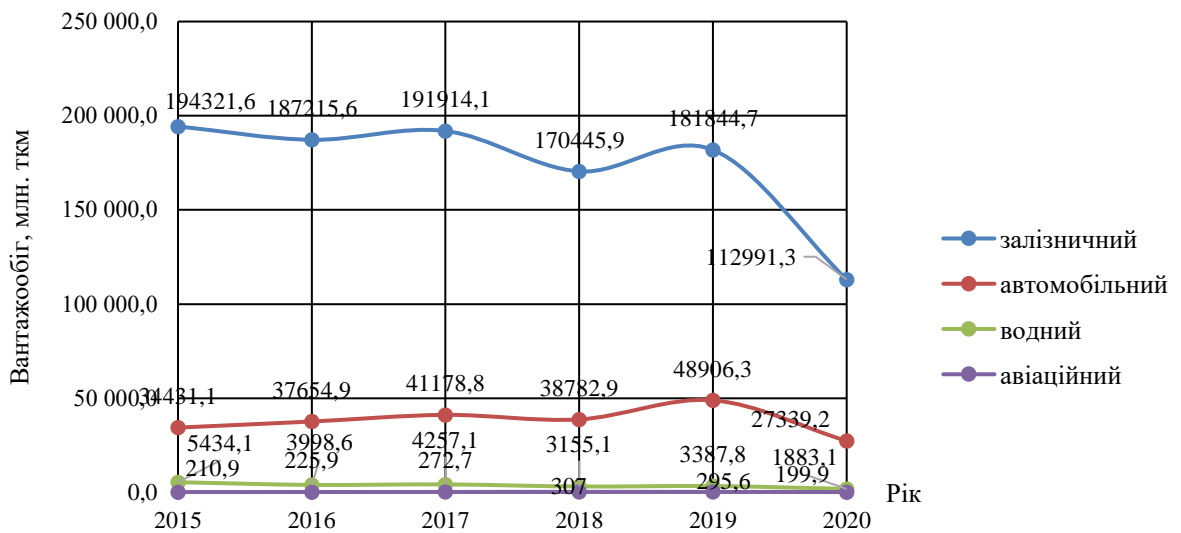

Рисунок 3 – Динаміка вантажообігу різних видів транспорту за період 2015-2020 років

Рисунок 4 – Структура перевезень різних видів вантажів автомобільним транспортом у 2020 році

Ринок автомобільних перевезень в Україні характеризується поступовим зниженням рентабельності даної діяльності в силу збільшення конкуренції. Основною причиною такого стану речей є нестабільне становище світової економіки, ускладнене коливаннями цін на паливо. Для розвитку міжнародних автомобільних вантажних перевезень необхідним є запровадження ряду заходів на рівні державного регулювання, а саме:

- 1) Впровадження системи стягнення сплати за проїзд вантажних автомобілів для компенсації шкоди, завданої автомобільним дорогам.
- 2) Підвищення професійної підготовки водіїв (визначення навчальних програм з підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів на автомобільному транспорті).
- 3) Удосконалення порядку контролю за використанням тахографів.
- 4) Розмежування повноважень центральних і місцевих органів влади в частині управління автомобільними дорогами, зокрема шляхом передачі доріг місцевого значення до сфери управління обласних державних адміністрацій, у спільну власність територіальних громад тощо.

- 5) Посилення контролю за станом доріг та врегулювання правовідносин при перевезенні вантажів.
 - 6) Врегулювання питання допуску до ринку автомобільних перевізників (сертифікація перевізників).
 - 7) Забезпечення екологічної безпеки, обов'язкового дотримання екологічних стандартів і нормативів під час провадження діяльності у галузі транспорту.
 - 8) Стимулювання розвитку енергозберігаючих і екологічно безпечних видів транспорту.
 - 9) Створення мережі логістичних центрів.
 - 10) Скорочення часу, необхідного для оброблення вантажів у пунктах пропуску через державний кордон.
 - 11) Забезпечення розвитку інтермодальних перевезень.
 - 12) Організаційно-правове забезпечення укрупнення автомобільних перевізників та створення мережі комплексних автотранспортних підприємств.
 - 13) Забезпечення розвитку експорту транспортних послуг, ефективного використання транзитного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного транспорту на міжнародному ринку транспортних послуг тощо.
- Ці заходи є перспективними та сприятимуть Європейській інтеграції України у світове господарство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Дмитриченко М. Ф. Міжнародні перевезення: навч. Посібник / М. Ф. Дмитриченко, І. А. Вікович, І. Л. Самсін, Р. В. Зінько. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 308 с.
3. Кунда Н.Т. Організація міжнародних автомобільних перевезень. Навчальний посібник для студентів напряму «Транспортні технології» вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – 464 с.
4. Костюченко Л. М. Автомобільні перевезення у міжнародному сполученні: / Л. М. Костюченко, М. Р. Наапетян. – К.: ВД «Слово», 2007. – 656 с.

***Біличенко Віктор Вікторович** – доктор технічних наук, професор, ректор Вінницького національного технічного університету, e-mail: - bilichenko.v@gmail.com*

***Цимбал Сергій Володимирович** – кандидат технічних наук, доцент кафедри «Автомобілі та транспортний менеджмент» Вінницького національного технічного університету, e-mail: tsymbal_s_v@ukr.net*

***Зиза Владислав Анатолійович** – студент кафедри «Автомобілі та транспортний менеджмент», Факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: ziza2000@gmail.com*

***Bilichenko Viktor** - Doctor of Technical Sciences, Professor, Rector of Vinnytsya National Technical University, e-mail - bilichenko.v@gmail.com*

***Tsymbal Serhii** - Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Automobiles and Transport Management, Vinnytsya National Technical University, e-mail: tsymbal_s_v@ukr.net*

***Ziza Vladislav** - student of the department of Automobiles and Transport Management, Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, e-mail: ziza2000@gmail.com*